

ADVIES Nr. 2.329

Zitting van dinsdag 29 november 2022

Voorontwerp van programmawet – Titel Sociale zaken – Follow-up van advies nr. 2.310 –
Opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid

x x x

3.394
3.054
3.105

ADVIES Nr. 2.329

Onderwerp: Voorontwerp van programmawet – Titel Sociale zaken – Follow-up van advies nr. 2.310 – Opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid

Bij brief van 27 oktober 2022 heeft de heer Frank VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken, het advies van de Nationale Arbeidsraad gevraagd over de titel "Sociale zaken" van een voorontwerp van programmawet.

Deze titel omvat met name een hoofdstuk 2 – "Opeenvolgende dagcontracten in de interimsector", dat uitvoering wil geven aan het advies nr. 2.310 van de Nationale Arbeidsraad van 19 juli 2022.

De bespreking van dit onderdeel van de adviesaanvraag van de minister werd toevertrouwd aan een ad-hocwerkgroep.

Op verslag van die werkgroep heeft de Raad op 29 november 2022 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x

x

x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ADVIESAANVRAAG EN CONTEXT

Bij brief van 27 oktober 2022 heeft de heer Frank VANDEN-BROUCKE, minister van Sociale Zaken, het advies van de Nationale Arbeidsraad gevraagd over de titel "Sociale zaken" van een voorontwerp van programmawet.

Deze titel omvat met name een hoofdstuk 2 – "Opeenvolgende dagcontracten in de interimsector", dat uitvoering wil geven aan het advies nr. 2.310 van de Nationale Arbeidsraad van 19 juli 2022.

Dat advies geeft gevolg aan de verbintenissen die de sociale gesprekspartners in hun advies nr. 2.091 van 24 juli 2018 zijn aangegaan met betrekking tot het oneigenlijk gebruik van opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid.

Zo stelt de Raad in zijn advies nr. 2.310 na een evaluatieoefening op basis van cijfermateriaal van de RSZ vast dat de ondernemingen zich inspannen om het gebruik van dergelijke arbeidsovereenkomsten te verminderen. Hij besloot echter om dat beter te omkaderen. In datzelfde advies doet hij dus concrete voorstellen om ervoor te zorgen dat gebruikers die oneigenlijk gebruik maken van opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid, automatisch verantwoordelijk worden gesteld.

Die voorstellen zijn gebaseerd op de betaling van een bijzondere socialezekerheidsbijdrage. Die bijzondere bijdrage moet worden betaald door de gebruiker en wordt berekend op basis van een progressief karakter van het aantal opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid in de loop van een semester, voor dezelfde uitzendkracht die bij dezelfde gebruiker tewerkgesteld is. De Raad verzoekt de RSZ te onderzoeken of het mogelijk is om voor deze berekening een "teller", zoals in de applicatie student@work, te creëren, die zou kunnen worden toegevoegd aan de app interim@work. De Raad drukt de wens uit dat het responsabiliseringsmechanisme dat hij voorstelt, op 1 januari 2023 operationeel in werking kan treden. Tot slot verbindt hij zich ertoe een follow-up en monitoring van dit nieuwe systeem te verrichten en de evolutie van het gebruik van opeenvolgende contracten voor twee dagen te evalueren.

Dit mechanisme gaat gepaard met een administratieve vereenvoudiging door middel van een aanpassing van de informatie- en raadplegingsprocedure bepaald in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 108. In het advies nr. 2.310 wordt bepaald dat er een wijzigings-cao zal worden gesloten zodra het wet- en regelgevingskader is aangenomen en de nodige uitvoeringsbepaling is ingevoerd.

Rekening houdend met de voornoemde adviesaanvraag heeft de Raad besloten om tegelijkertijd met dit advies de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 108/3 aan te nemen.

Dit advies doet geen afbreuk aan de behandeling van de andere hoofdstukken van de titel "Sociale Zaken" van het voorontwerp van programmawet dat hem ter advies is voorgelegd.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Algemene beschouwing

De Raad herinnert eraan dat hij in zijn voornoemde advies nr. 2.310 concrete voorstellen doet om ervoor te zorgen dat gebruikers die oneigenlijk gebruik maken van opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid, automatisch verantwoordelijk worden gesteld. Hij benadrukt dat zijn voorstellen een samenhangend geheel vormen dat hij integraal en strikt uitgevoerd wil zien.

Derhalve heeft hij het hoofdstuk 2 – "Opeenvolgende dagcontracten in de interimsector" van de titel "Sociale zaken" van het voorontwerp van programmawet waarover hij om advies werd gevraagd, zeer zorgvuldig onderzocht, en dit in het licht van zijn voornoemde advies nr. 2.310.

Na afloop van zijn onderzoek heeft hij enkele belangrijke opmerkingen, die hieronder worden weergegeven, en vraagt hij dat zowel de bepalingen als de memorie van toelichting van het voornoemde hoofdstuk 2 worden aangepast om daar gevolg aan te geven.

B. Wat de bepalingen betreft

1. Titel van hoofdstuk 2, terminologie en definitie

De Raad stelt vast dat er in de titel van hoofdstuk 2 sprake is van "*opeenvolgende dagcontracten in de interimsector*", terwijl in paragraaf 3vicies semel die wordt ingevoegd in artikel 38 van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, de termen "*opeenvolgende contracten voor uitzendarbeid van zeer korte duur*" worden gebruikt. Dit laatste begrip wordt gedefinieerd in lid 3 van diezelfde bepaling. Anderzijds wordt in lid 4, waarin het bedrag van de responsabiliseringsbijdrage wordt bepaald, het begrip "*opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid*" gebruikt.

De Raad beklemtoont dat, ter wille van de duidelijkheid en de rechtszekerheid, een uniforme terminologie dient te worden gebruikt. Hij herinnert er in dit verband aan dat zowel in de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers (artikel 8bis) als in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 108 van 16 juli 2013 betreffende de tijdelijke arbeid en de uitzendarbeid enkel gebruik wordt gemaakt van het begrip "*opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid*". Hij vraagt dus dat het voorontwerp van programmawet (inclusief de memorie van toelichting) in die zin wordt aangepast en dat in de uitvoeringsmaatregelen eveneens enkel deze terminologie wordt gebruikt.

Voorts moet de definitie van "*opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid*" in overeenstemming zijn met de definitie die wordt gegeven in artikel 8bis van de voornoemde wet van 24 juni 1987 en in artikel 33, §1 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 108. De Raad verzoekt bijgevolg om de definitie uit die wettekst en cao over te nemen.

2. Toepassingsgebied en berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage

De Raad constateert dat in lid 3 van de voorgestelde nieuwe bepaling het volgende staat: "*De responsabiliseringsbijdrage wordt per periode van zes maanden berekend op basis van de frequentie van de opeenvolgende contracten voor uitzendarbeid van zeer korte duur tussen dezelfde uitzendkracht en hetzelfde uitzendbureau voor tewerkstelling bij dezelfde gebruiker.*"

De Raad herinnert eraan dat hij in zijn advies nr. 2.310 een responsabilisering voorstelt in geval van overschrijding van bepaalde drempels van opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid bij eenzelfde gebruiker, per uitzendkracht en per semester. In zijn voorstel had de Raad niet de bedoeling om die responsabilisering te beperken tot gebruikers die slechts van één uitzendbureau gebruik maken. Gebruikers die gebruik maken van meerdere uitzendbureaus moeten dus eveneens onder dit mechanisme vallen. Daartoe vraagt hij dat de voornoemde bepaling wordt aangepast en dat de termen "*en hetzelfde uitzendbureau*" eruit worden geschrapt.

3. Delegatie aan de Koning – Uitvoeringsmaatregelen

De Raad stelt vast dat lid 8 van de voorgestelde nieuwe bepaling het volgende bepaalt: "*De Koning kan andere voorwaarden en betaaltermijnen voor de betaling van de responsabiliseringsbijdrage door de gebruiker bepalen, met inbegrip van de vervaldag van de burgerlijke sancties.*"

De Raad constateert dat deze bepaling niet erg duidelijk is en zeer ruim werd geformuleerd. Uit een dergelijke formulering kan niet worden opgemaakt of dit lid betrekking heeft op het vorige lid of los daarvan moet worden gelezen. Dit punt zou moeten worden verduidelijkt in de memorie van toelichting.

Bovendien is de Raad het ermee eens dat er nog uitvoeringsmaatregelen moeten worden genomen, maar hij benadrukt dat de termen "*andere voorwaarden*" tot verwarring kunnen leiden en te vaag zijn. Hij vraagt dus om die te vervangen door de woorden "*de uitvoeringsmaatregelen*".

De Raad vraagt bovendien om te worden geraadpleegd over de beoogde uitvoeringsmaatregelen, waaronder de invoering van een "teller" in de app interim@work. Hij wijst erop dat deze uitvoeringsmaatregelen snel zouden moeten worden aangenomen, zodat het volledige responsabiliseringsmechanisme op 1 januari 2023 operationeel in werking kan treden.

4. Commissie van Goede Diensten

De Raad stelt vast dat lid 10 en volgende van de ter advies voorgelegde bepaling betrekking hebben op de procedure voor de terugbetaling van de bijzondere bijdrage in uitzonderlijke omstandigheden.

De Raad benadrukt het belang van het uitzonderlijke karakter van deze procedure en van de omstandigheden die kunnen leiden tot een eventuele terugbetaling van de bijzondere bijdrage. Hij vestigt er ook de aandacht op dat de gebruikers geen zitting hebben in de Commissie van Goede Diensten, en daarom door die commissie kunnen worden gehoord.

De Raad verzoekt bijgevolg om een strikte uitvoering van zijn advies nr. 2.310, waarin hij vraagt dat de Commissie van Goede Diensten een advies uitbrengt en dit aan de RSZ toezendt, die het juridische besluit neemt over het al dan niet toekennen van de terugbetaling, binnen het orgaan dat hij aanwijst en volgens de procedure die hij vaststelt. Derhalve moet de zin "*Dit advies is bindend*" aan het einde van lid 14 worden geschrapt.

C. Wat de memorie van toelichting betreft

De Raad merkt op dat de memorie van toelichting relatief beknopt is. Naast de aanvullende toelichtingen die hij erin opgenomen wil zien met betrekking tot de delegatie aan de Koning (zie punt B.3), is hij van oordeel dat de memorie van toelichting meer verklarende elementen zou moeten bevatten en dus gedetailleerder zou moeten zijn, door meer achtergrondelementen en de basisprincipes op te nemen die in het advies nr. 2.310 worden vermeld.

Daarnaast herinnert hij eraan dat hij er zich in zijn advies nr. 2.310 toe verbindt een follow-up en monitoring te verrichten (zie punt F.) en hij uit de wens dat dat element ook in de memorie van toelichting wordt opgenomen.

D. Punctuele opmerkingen

De Raad stelt vast dat niet alleen de terminologie aangepast zou moeten worden (zie punt B.1), maar dat ook de tekst van de memorie van toelichting en van de bepalingen gecontroleerd zou moeten worden om eventuele tikfouten te corrigeren. Ook moet het parallelisme tussen de Franse en de Nederlandse versie worden gecontroleerd.

E. Aanpassing van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 108

De Raad herinnert eraan dat hij in zijn advies nr. 2310 van mening is dat administratieve vereenvoudiging een essentieel onderdeel is van het responsabiliseringssysteem dat hij voorstaat.

Hij is daarom van oordeel dat artikel 34 van de collectieve arbeids-overeenkomst nr. 108 moet worden aangevuld, parallel aan het responsabiliseringsmechanisme, om een administratieve vereenvoudiging mogelijk te maken en tezelfdertijd de verplichtingen inzake de informatie en raadpleging van de ondernemingsraad of, bij ontstentenis van een ondernemingsraad, de vakbondsafvaardiging, over het gebruik van opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid, te behouden. De in deze bepaling bedoelde statistische informatie zal derhalve worden verstrekt "*[o]p uitdrukkelijk verzoek van de werknemersvertegenwoordigers van de ondernemingsraad, of bij ontstentenis, de vakbondsafvaardiging*".

In datzelfde advies kondigt de Raad aan dat hij deze wijzigings-cao zal aannemen zodra het wet- en regelgevingskader is aangenomen en de nodige uitvoeringsbepaling is ingevoerd.

Aangezien hoofdstuk 2 van het hem ter advies voorgelegde voorontwerp van programmawet enerzijds uitvoering wil geven aan zijn advies nr. 2.310 en hij anderzijds vraagt dat zo spoedig mogelijk de nodige uitvoeringsmaatregelen worden genomen (zie punt B.3), acht de Raad het passend om nu reeds de collectieve arbeids-overeenkomst nr. 108/3 aan te nemen, die op 1 januari 2023 in werking zal treden.

Het hele door de sociale gesprekspartners gewenste systeem zal dus op dezelfde datum in werking treden, onder voorbehoud van de opmerkingen van de Raad met betrekking tot de tijd die de gebruikers, de uitzendbureaus en hun eventuele dienstverleners (met name voor ICT) nodig hebben om zich aan te passen (zie punt G.).

F. Follow-up en monitoring

De Raad herinnert eraan dat hij zich er in zijn advies nr. 2.310 toe verbindt een follow-up en monitoring van het nieuwe responsabiliseringssysteem te verrichten, evenals van het mogelijke optreden van ongewenste verschuivingen naar contracten voor uitzendarbeid van twee dagen en naar opeenvolgende dagcontracten voor uitzendarbeid buiten de uitzendsector. Die follow-up en monitoring zullen van start gaan vanaf de inwerkingtreding van het systeem van de responsabiliseringsbijdrage, d.w.z. 1 januari 2023. Die follow-up en monitoring zullen plaatsvinden op basis van een halfjaarlijkse rapportering van de RSZ. Ook dit element zou in de memorie van toelichting moeten worden vermeld.

Voorts wenst de Raad betrokken te worden bij de tenuitvoerlegging (uitvoering en follow-up) door de RSZ van het systeem van de responsabiliseringsbijdrage, inclusief de toevoeging van een "teller" in de app `interim@work`.

G. Operationele uitvoering

De Raad herinnert eraan dat hij in zijn advies nr. 2.310 de wens uit dat het responsabiliseringsmechanisme dat hij voorstelt, op 1 januari 2023 in werking kan treden en bijgevolg vraagt hij dat zo spoedig mogelijk de nodige wettelijke, maar ook reglementaire, budgettaire en operationele maatregelen worden vastgesteld, zodat dit systeem vanaf 1 januari 2023 daadwerkelijk kan worden toegepast.

In het licht daarvan neemt de Raad, tegelijkertijd met dit advies, de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 108/3 aan (zie punt E.).

De Raad merkt voorts op dat de operationele uitvoering in het veld voorbereidingstijd vereist voor de gebruikers, de uitzendbureaus en de eventuele dienstverleners (met name van ICT-diensten), onder meer om de aanpassingen van de informaticasystemen door te voeren en de nodige informatie te verspreiden, voordat het wet- en regelgevend kader in werking treedt. Het is ook daarom dat hij verzoekt om een snelle aanneming van het nodige regelgevend kader, waarover hij vraagt te worden geraadpleegd (zie punt B.3).
